

ČVUT
ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE

Eroze zemědělské půdy potenciální zdroj znečištění vody

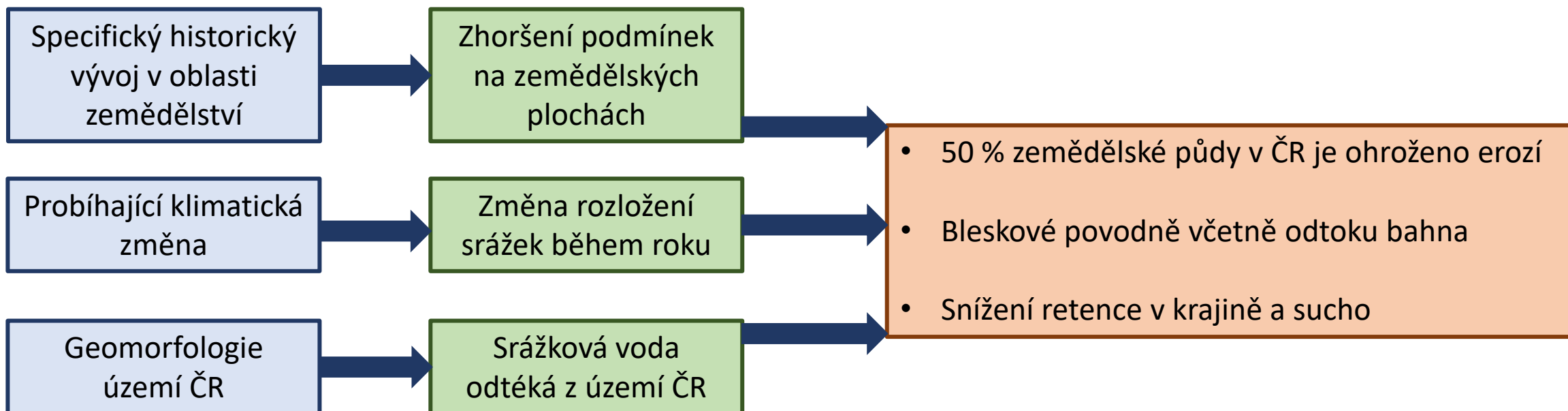
Ing. Barbora Jáchymová Ph.D.

prof. Ing. Dr. Tomáš Dostál

Ing. Miroslav Bauer Ph.D.

doc. Ing. Josef Krása Ph.D.

Eroze v ČR – význam obecně

Eroze – význam znečištění vody

Atmosférická
depozice

Plošné neerozní
zdroje

Bodové zdroje

Eroze

Eroze – od detailu k rozsáhlým územím

Erozní a transportní proces ovlivňuje

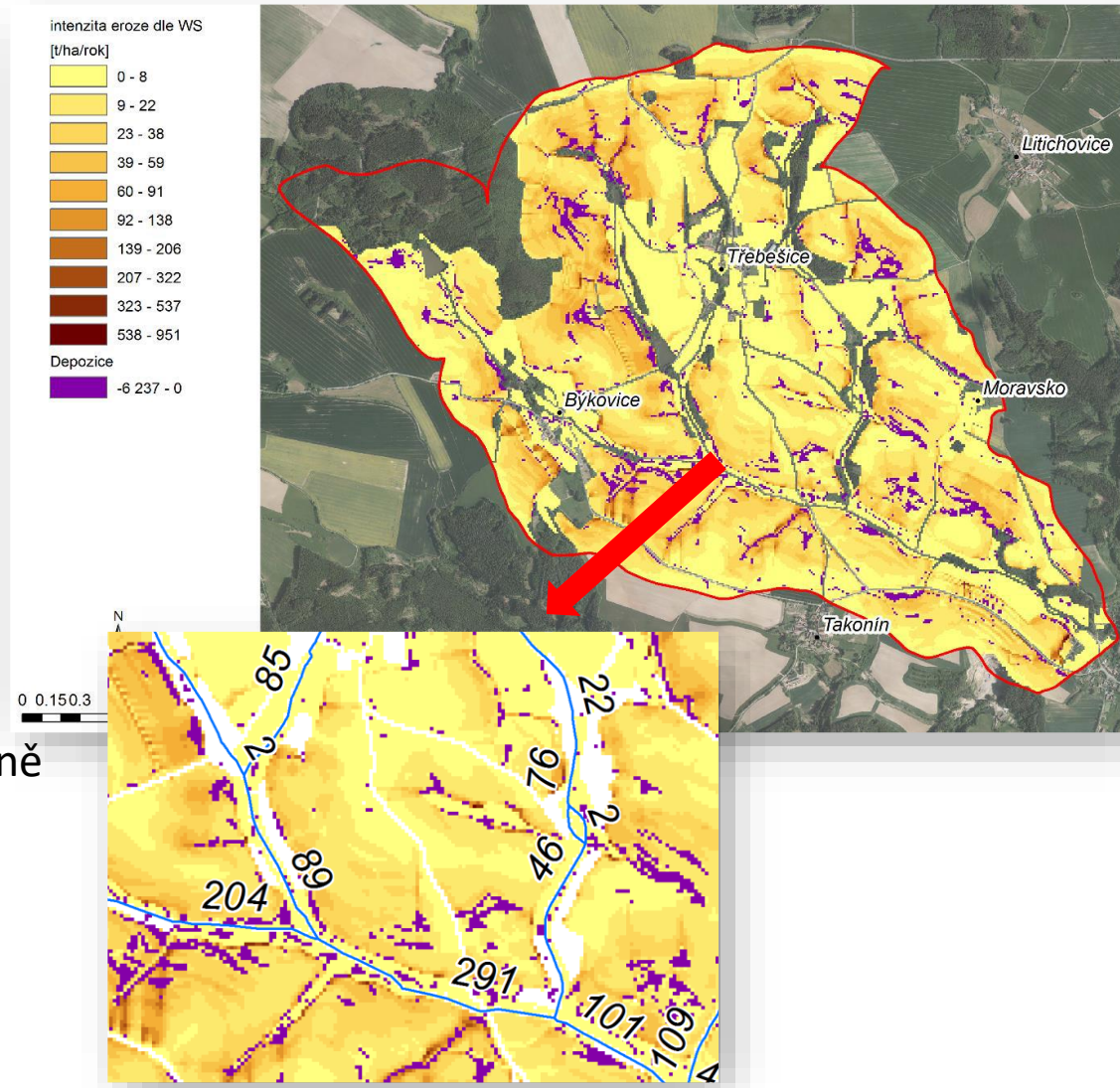
- Morfologie
- Tvar a velikost pozemků
- Přítomnost a stav vegetace
- Kvalita a aktuální stav půdy
- Přítomnost překážek odtoku
- Intenzita a průběh konkrétní srážky
- **Kombinace všech faktorů**
- A další...

Nástroje jsou, ale...

- Fyzikální modely (EROSION3D, SMODERP, WEPP...)
- Problém – data, epizodní řešení, vhodné pro řešení méně rozsáhlých území, **nevhodné pro plánování**

WaTEM/SEDEM

- Robustní, prostorově distribuovaný model
- Výpočty pro rozsáhlá území (až 600 km²)
- Princip USLE/RUSLE

Povodí vodní nádrže Vrchlice

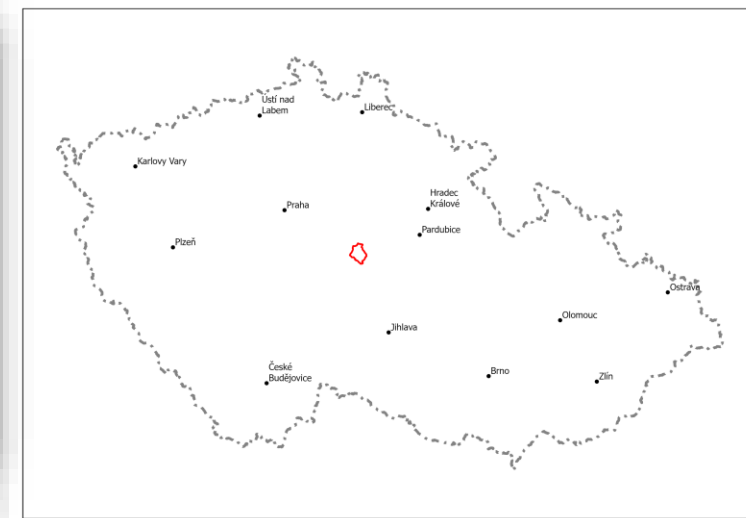
Charakteristika povodí

- Rozloha 98 km²
- 11 povodí 4. řádu
- Nadmořská výška 308 – 555 m n. m.
- Celková délka vodních toků 134 km
- V povodí je 146 vodních nádrží

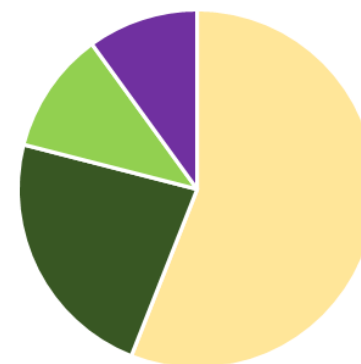

Erozní situace v povodí

- Celková eroze 55 000 t.rok⁻¹
- Celková depozice v ploše povodí 45 000 t.rok⁻¹
- Vstup do vodních toků 10 000 t.rok⁻¹

Vrchlice - využití území

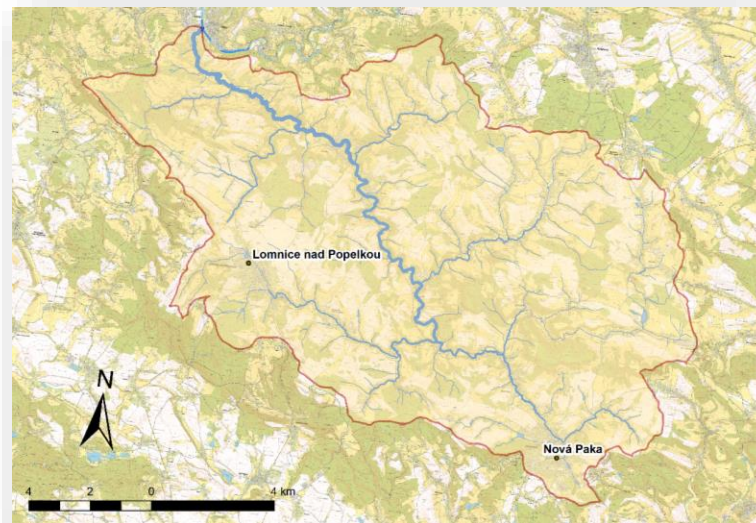

■ orná půda ■ les ■ TTP ■ ostatní

Povodí Oleška

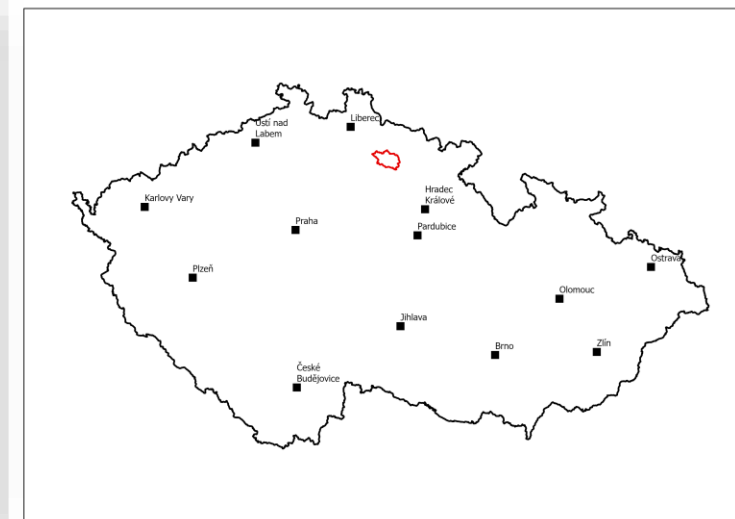
Charakteristika povodí

- Rozloha 170 km²
- 19 povodí 4. řádu
- Nadmořská výška 440 m n. m.
- Celková délka vodních toků 272 km
- V povodí je 136 vodních nádrží

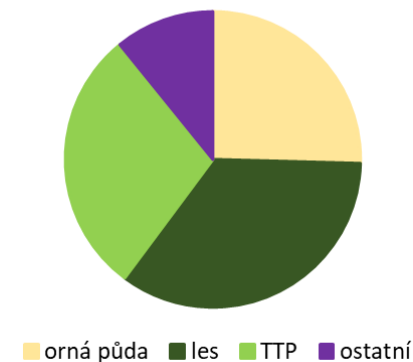

Erozní situace v povodí

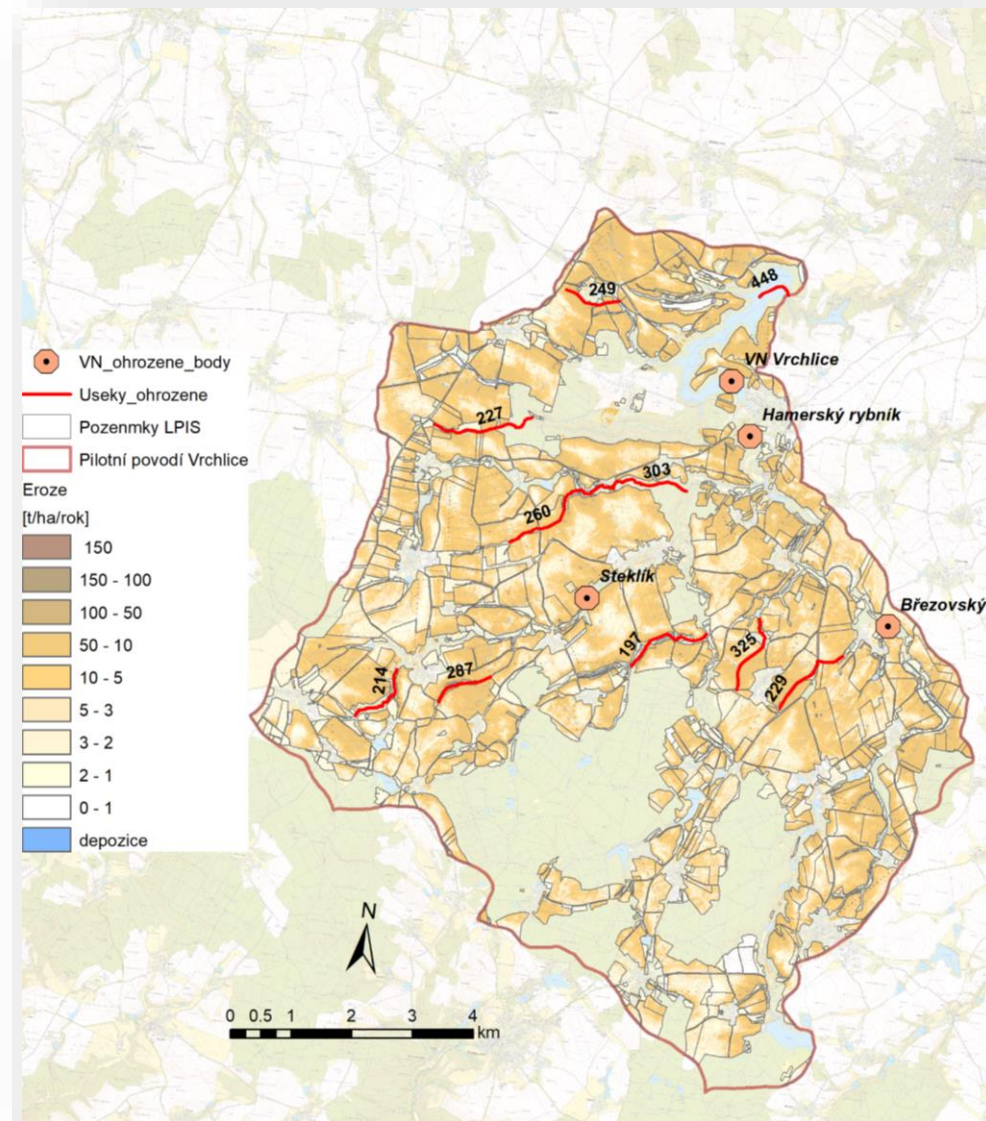
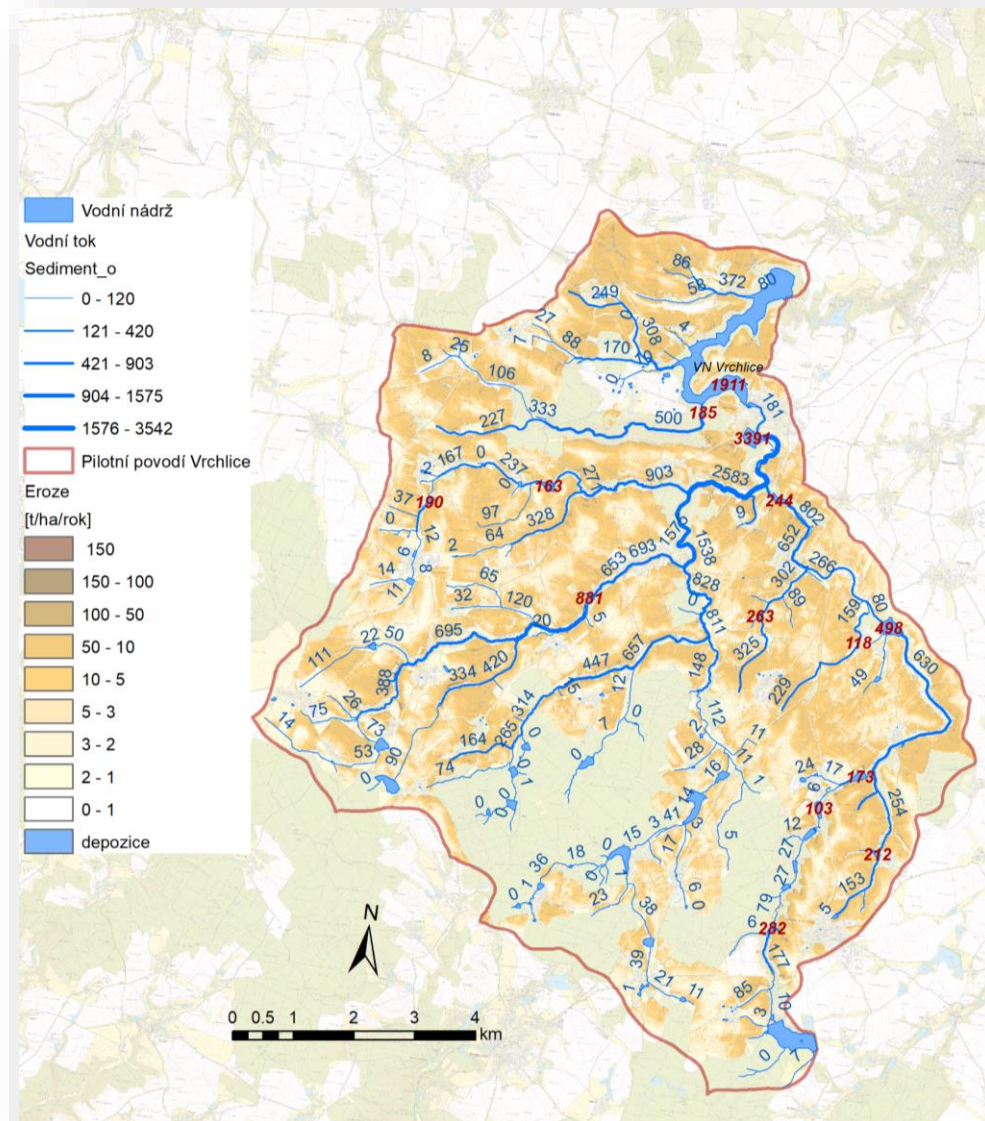
- Celková eroze 75 000 t.rok⁻¹
- Celková depozice v ploše povodí 62 000 t.rok⁻¹
- Vstup do vodních toků 13 000 t.rok⁻¹

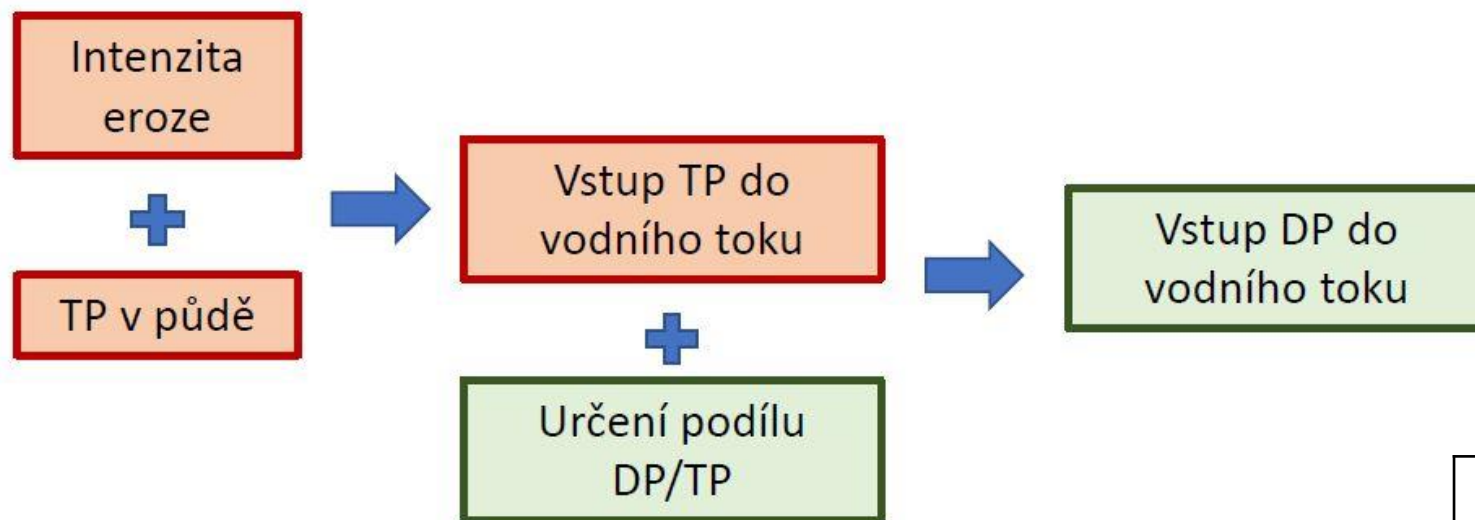
Oleška - využití území

Povodí vodní nádrže Vrchlice – eroze

Povodí vodní nádrže Vrchlice – fosfor

- Problematický zdroj dat pro koncentrace TP v půdě
- Komplikované určení poměru DP/TP

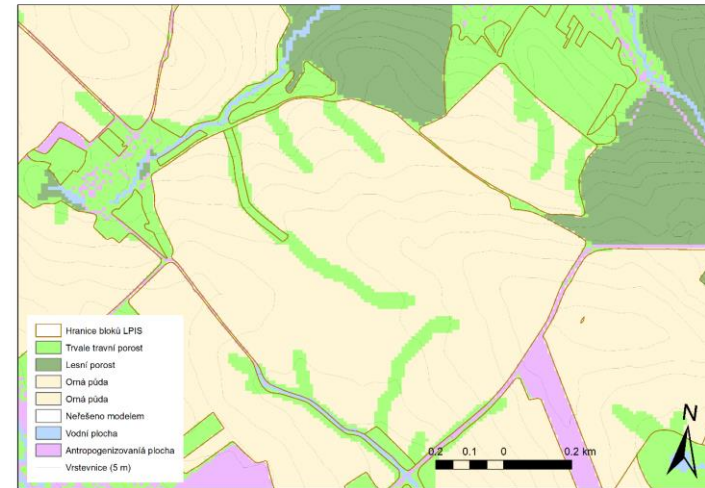
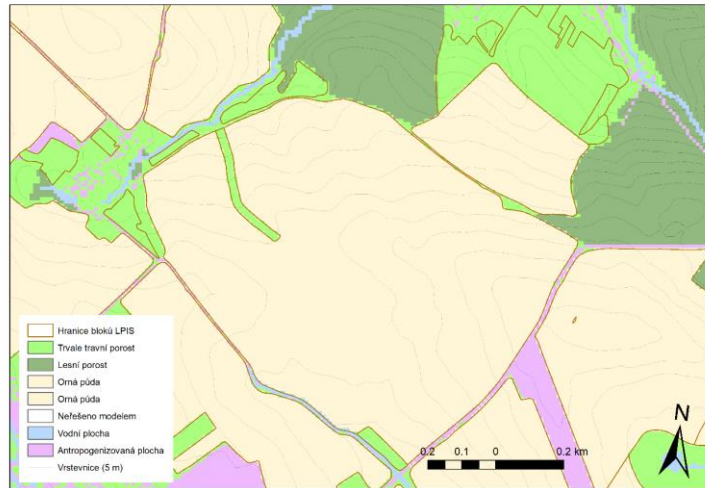
TP – celkový fosfor
DP – rozpuštěný fosfor

Souhrnné výsledky transportu erozního fosforu v povodí VN Vrchlice	
Celkem uvolnění erozního P [kg.rok ⁻¹]	127 000
Vstup erozního P do vodních toků [kg.rok ⁻¹]	10 000
Depozice P ve VN Vrchlice [kg.rok ⁻¹]	1 200

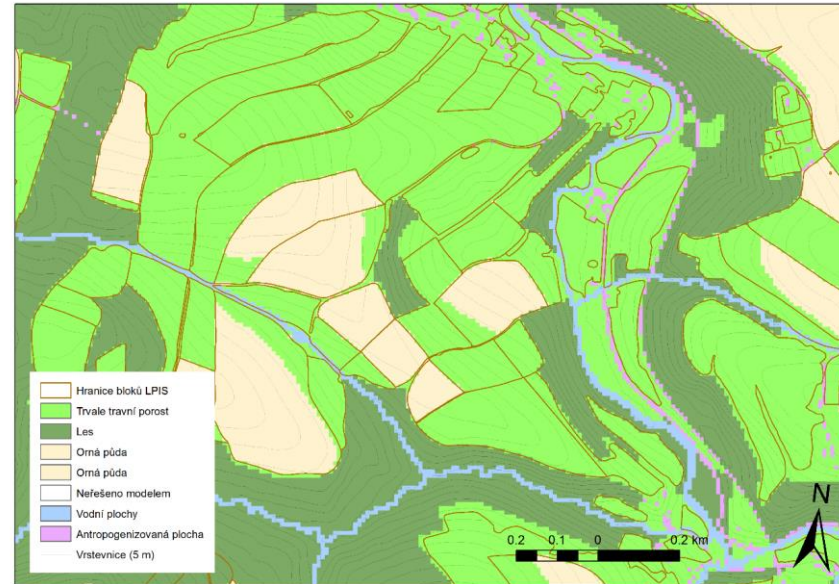
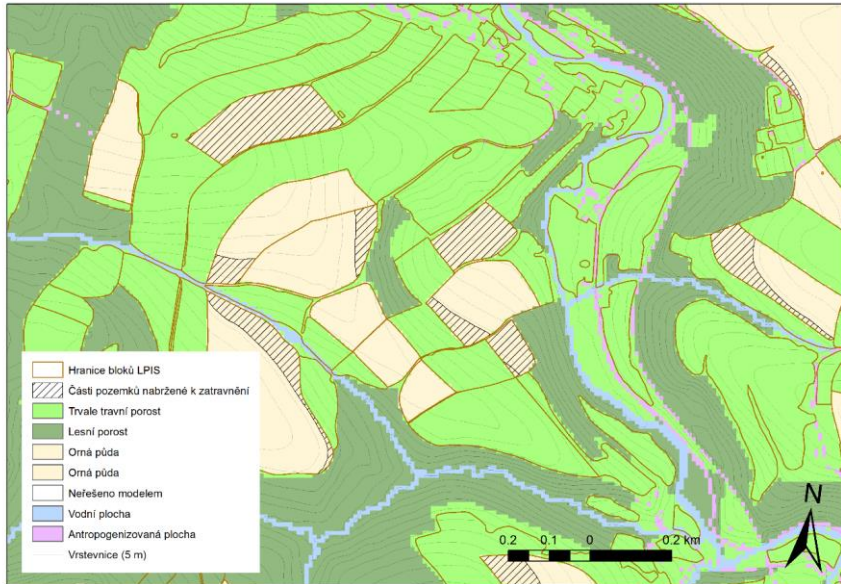
Možná řešení

- Scénář 1 – travní pásy v okolí vodních toků (20 m na obě strany) + zatravnění údolnic (40 m)

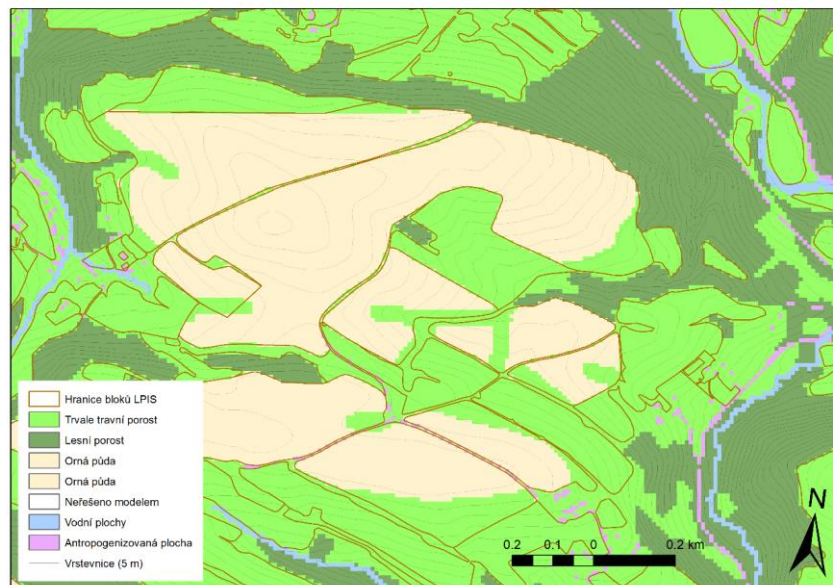
Možná řešení

- Scénář 2 – zatravnění vybraných pozemků
  - Sklon > 15%
  - Plocha > 2ha

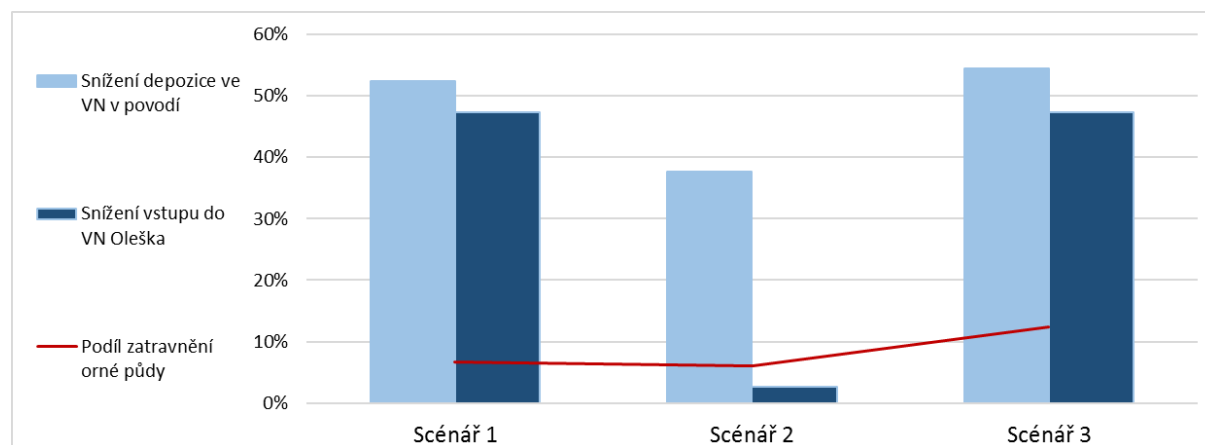
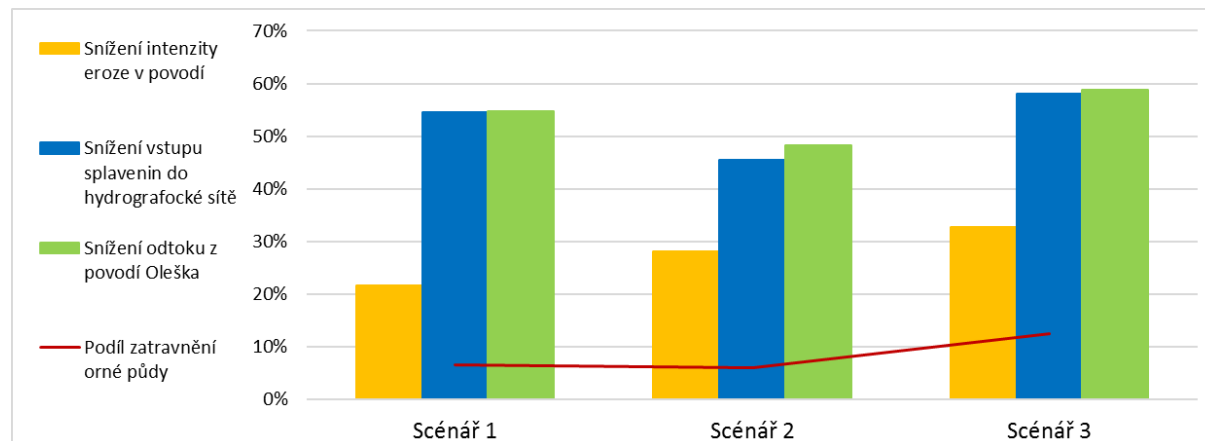
Možná řešení

- Scénář 3 = scénář 1 + zatravnění části pozemků
  - Zatravnění pásů okolo vodních toků (šíře 20 m na obě strany)
  - Zatravnění drah soustředěného odtoku (40 m)
  - Sklon > 15%

Efektivita navrhovaných scénářů

- Bylo testováno v povodí Oleška

	Scénář 1	Scénář 2	Scénář 3
eroze	22%	28%	33%
depozice v ploše povodí	15%	25%	27%
depozice ve VN	52%	38%	54%
vstup do hydrografické sítě	55%	45%	58%
odtok z povodí	55%	48%	59%
vstup do VN Oleška	47%	3%	47%
zatravněno	7%	6%	12%

S1 - převažuje ochrana vody

S2 - převažuje ochrana půdy

S3 - významný zábor orné půdy, mírně vyšší ochranný účinek

Závěr

- Eroze je jedním ze zdrojů znečištění vody fosforem, významnost je třeba posuzovat v konkrétních lokalitách
- Robustní model je cenným nástrojem pro definici lokalit, které jsou významné z hlediska eroze zemědělské půdy. Umožňuje orientační posouzení vlivu vybraných protierozních opáření.
- Z hlediska ochrany vody je funkčním nástrojem pro posouzení intenzity zatížení hydrografické sítě sedimentem.
- Využití modelu pro zhodnocení významnosti eroze z hlediska eutrofizace vody je ovlivněno kvalitou vstupních podkladů.

Příspěvek vznikla za podpory těchto projektů:

- SS02030027 „Vodní systémy a vodní hospodářství v ČR v podmínkách změny klimatu“
- SS03010332 „Modelování významnosti zdrojů znečištění fosforem a návrhy efektivních opatření k naplnění cílů Strategie ke snížení obsahu živin ve vodách v povodí Labe“
- QK22020179 „Posouzení podílu sedimentů na eutrofizaci nádrží a možností nápravných opatření“
- Sasko-český management povodňových rizik II

A wide, green field with several large, round hay bales scattered across it. The field is in the foreground, and the background shows a line of trees and a small hill under a bright blue sky with scattered white clouds. The text "Děkuji za pozornost" is overlaid on the left side of the field.

Děkuji za pozornost